

Förvaltningsplan för stora rovdjur i Jämtlands län 2023–2027

Bilaga 4. Redovisning av konsultationer

Innehåll

KONSULTATIONER.....	2
Synpunkter.....	2

Konsultationer

I enlighet med Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, som trädde i kraft den 1 mars 2022, har Länsstyrelsen skickat en konsultationsförfrågan i ärendet till Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och länets samtliga samebyar. Sametinget, Mittådalens sameby, Raedtievaerie sameby och Ruvhten sijte önskade konsultation, medan övriga avstod eller inte inkom med något svar.

Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter som framkommit under respektive konsultation, samt Länsstyrelsens bemötande.

Synpunkter

- Sametinget efterfrågar en utförligare redogörelse och konkreta åtgärder för hur det fortsatta arbetet med toleransnivåerna och förvaltningsverktyget ska genomföras. De påpekar att väldigt lite hänt i arbetet med förvaltningsverktyget under de senaste åren trots tidigare överenskommelser.

Länsstyrelsen påpekar att en stor del i att arbetet inte fortskridit under de senaste åren har varit resursbrist hos samtliga myndigheter som är delaktiga i arbetet.

Länsstyrelserna, Sametinget och Naturvårdsverket behöver alla jobba parallellt med frågan för att arbetet ska fortskrida. Den gemensamma ansats som tagits av samtliga aktörer under 2022 har medfört att länsstyrelserna i norra rovdjursförvaltningsområdet åter börjat jobba aktivt med toleransnivåarbetet.

Länsstyrelsen har i planen satt upp ett flertal riktlinjer för arbetet framåt utifrån nuvarande förutsättningar. Riktlinjerna är ett tydligt ställningstagande för att utveckla arbetet med förvaltningsverktyget, utan att vara så specifika att de riskerar att begränsa möjligheterna i det framtida arbetet.

- Sametinget anser att förvaltningsverktyget bör integreras i lagstiftning och riktlinjer för att ges ökad legitimitet. Sametinget och Länsstyrelsen har samförstånd kring att det inte är en fråga som ägs av länsstyrelsen. Länsstyrelsen delar Sametingets uppfattning om att toleransnivåerna bör ges mer tyngd, men menar att förvaltningsplanen inte är rätt forum för det.
- Sametinget saknar samisk traditionell kunskap art 8j och 10c i beslutsprocesser och anser att det är viktigt att förvaltningsplanen ger acceptans för denna kunskap. Även Ruvhten sijte efterfrågar ett sådant tillägg. Länsstyrelsen har lagt till som en riktlinje för förvaltningen att traditionell samisk kunskap ska tillvaratas.
- Sametinget efterfrågar mer långsiktiga lösningar på vargproblematiken för samebyarna i länets södra delar. Där används i dagsläget främst kortsiktiga lösningar, så som utfodring i hägn. Skyddsjakter samt merarbetet kopplat till vargförekomst tar mycket tid från samebyarna.

Länsstyrelsen anser att den enskilt viktigaste långsiktiga lösningen för att minska problemen med varg för samebyarna är att miniminivån på en föryrgring i norra rovdjursförvaltningsområdet och i Jämtland behöver tas bort. Det skulle troligtvis minska vargförekomsten i området kring reviret och minska antalet strövargar eftersom ett flertal kommer från reviret. Samtidigt skulle det öka möjligheterna att bevilja skydds jakt i området kring reviret och möjliggöra licensjakt på reviret. Länsstyrelsen i Jämtland driver tillsammans med länsstyrelserna i de övriga renkötsellänen frågan gentemot Naturvårdsverket. Varken Länsstyrelsen eller Sametinget har förslag på andra långsiktiga lösningar i nuläget, men frågan kommer vara en viktig del i det kommande toleransnivåarbetet för berörda samebyar.

- Sametinget lyfter även frågan om det totala rovdjurstrycket och hur länsstyrelsen tar hänsyn till det i förvaltningsmål och förvaltning. Även Raedtievaerie sameby anser att de beslutade förvaltningsmålen är för högt satta för att samebyarna ska ha en rimlig chans att uppnå toleransnivån på max tio procent av rovdjursskador och att länsstyrelsen måste arbeta för att sänka målen.

Länsstyrelsens förvaltningsmål utgår från de regionala miniminivåerna för respektive art och såväl förvaltningsmålet som nedre intervallet behöver ligga över miniminivån. Länsstyrelsen delar uppfattningen om att det totala rovdjurstrycket är högt även om stammarna skulle ligga på sina respektive målnivåer. Samtidigt medför en nivå på stammarna nära miniminivån ett minskat utrymme och högre krav för att skydds jakt ska kunna beviljas. I nuvarande situation strävar länsstyrelsen efter att nå och behålla rovdjursstammarna kring sina respektive målnivåer. För björn och lodjur innebär det relativt höga tilldelningar på licensjakten. För järv är situationen svårare då länet hyser en stor järvstam, men länsstyrelsen endast har skydds jakt att tillgå som förvaltningsverktyg, vilket inte är tillräckligt. Gällande det för länsstyrelsen samtal med Naturvårdsverket om möjliga vägar framöver.

- Raedtievaerie sameby efterfrågar ett förtydligande i stycket gällande skador orsakade av stora rovdjur. Skadorna består av dödade renar, splittring av renhjordarna med följd att de splittrade renarna lättare utsätts för nya angrepp samt störning av renhjorden, då renen behöver betesro under hela vinterperioden. Länsstyrelsen har vävt in de efterfrågade delarna i texten.
- Raedtievaerie sameby anser, likt Svenska Samernas Riksförbund (SSR), att toleransnivån bör ligga på fem procent, max tio procent.

Länsstyrelsens utgår från den siffra på maximalt tio procent som framgår i propositionen En hållbar rovdjurspolitik (2012/13:191). Att det är uttryckt som maximalt tio procent innebär att det är i överkant på vad som kan tolereras och inte att det är målet.

- Raedtievaerie sameby saknar riktlinjer för hur örn ska förvaltas i planen. Problemen med örnförekomst är stora, framför allt under kalvningsperioden.

Örn ingår inte i förvaltningsplanen eftersom de inte förvaltas av Länsstyrelsen utan av Naturvårdsverket. Länsstyrelsen genomför endast inventering av örn.

- Ruvhten sijte är kritiska till att toleransnivån på maximalt 10 procents förluster inte är uppnådd trots att det tagit 10 år sedan regeringen beslutade om toleransnivån. De önskar att länsstyrelsen utvecklar mer gällande hur toleransnivåerna ska nås.

Rennäringens skadebild kopplad till rovdjuren är tillsammans med rovdjurens bevarandemål de två tyngsta faktorerna i förvaltningsmålen för rovdjuren. Toleransnivån genomsyrar därmed hela länets rovdjursförvaltning. Länsstyrelsen har för avsikt att nå och bibehålla rovdjursstammarna kring de beslutade förvaltningsmålen, men förutsättningarna för det skiljer sig mellan rovdjursarterna. Länsstyrelsen har under 2022 tillsammans med Sametinget och Naturvårdsverket återupptagit toleransnivåarbetet, vilket även det är en viktig del i att minska skadorna orsakade av rovdjur.

- Ruvhten sijte önskar ett tillägg i stycket om *Länsstyrelsens roll i förvaltningen*. Att arbetet med rovdjursförvaltningen bedrivs i nära samarbete med fältfunktionens personal och samebyarna. Länsstyrelsen har gjort tillägget i texten.
- Ruvhten sijte önskar flera tillägg i stycket *Förutsättningar för rovdjur i Jämtlands län – Rennäring*. Att ju större rovdjursstammarna är desto högre är samebyarnas kostnader. Högt rovdjurstryck är inte bara känslomässigt jobbigt för renskötarna/renägarna utan hela familjen och i många fall leder stora skador av rovdjur till psykisk ohälsa hos de drabbade. Formuleringen att yngre renskötare inte "vill" arbeta med renskötsel på grund av stora rovdjursförluster bör ändras till att de inte "kan". Renskötseln är mer än bara en kulturyttring, det är en traditions- och kunskapsbärare med väldigt stort värde för både vår identitet och kultur. De föreslagna ändringarna har vävts in i texten.
- Ruvhten sijte tolkar texten om förvaltningsverktyget i stycket *Förutsättningar för rovdjur i Jämtlands län – Rennäring* som att Länsstyrelsen endast arbetar med förvaltningsverktyget och kartlägger och hanterar förlusterna i stället för att faktiskt ansvara för att jobba med de upprättade toleransnivåplanerna för att faktiskt uppfylla målen om maximalt 10 procents i förlust.

Länsstyrelsen har förtydligat att upprättandet av toleransnivåplaner ingår i arbetet med förvaltningsverktyget och har lagt till en riktlinje under *Mål och riktlinjer* att länsstyrelsen i dialog med samebyarna årligen ska fastställa samebyvisa toleransnivåplaner.

- Ruvhten sijte föreslår omformulering av stycket om rovdjursersättning till att ersättningen egentligen ska kompensera det gångna årets förluster till rovdjuren. Påpekar också att när det kommer till skyddsjakter som förebyggande åtgärder så är det den skadelidande parten som får stå för samtliga kostnader. Texten har uppdaterats så att den mer stämmer överens med det samebyn påpekat.
- Ruvhten sijte ifrågasätter varför toleransnivån på 10 procents rovdjursförluster inte nämns under *Mål och riktlinjer för rovdjursförvaltningen i Jämtlands län – Övergripande mål*.

Delen *Övergripande mål* är väldigt översiktlig och tar inte upp specifika mål kopplat till något intresse, rennäringens skador innefattas här i punkt 2, att minska skador orsakade av stora rovdjur.

- Ruvhten sijte anser att det är felaktigt att säga att viltförvaltningsdelegationen beslutar om länets förvaltningsmål och -intervall då de bara har två olika alternativ framtagna av länsstyrelsen att välja mellan. De påpekar också att gällande varg så var viltförvaltningsdelegationens beslut att det inte skulle finnas varg i Jämtland. Länsstyrelsen har lagt till i texten att viltförvaltningsdelegationen beslutar utifrån förslag från länsstyrelsen. Gällande varg framgår i planen att inget förvaltningsmål beslutats.
- Ruvhten sijte vill att det ska framgå att den årliga uppföljningen av förlustsiffrorna ska ske tillsammans med samebyarna.

Förlustsiffrorna är de en viktig del i de samebyvisa toleransnivåplanerna, som inom det återupptagna arbetet med toleransnivåverktyget kommer upprättas och utvärderas årligen framöver. I samband med det arbetet kommer förlustsiffrorna årligen gås igenom tillsammans med samebyarna, men siffrorna kan även användas av Länsstyrelsen som ett utvärderingsverktyg i andra sammanhang. Den aktuella skrivelsen har därför inte ändrats, men länsstyrelsen har lagt till en punkt under riktlinjer för förvaltningen om att länsstyrelsen i dialog med samebyarna årligen ska fastställa samebyvisa toleransnivåplaner.

- Mittådalens sameby är positiva till att länsstyrelsen identifierat ett behov av populationsreglerande åtgärd för järv och driver frågan om licensjakt gentemot Naturvårdsverket.
- Mittådalens sameby efterfrågar ett resonemang kring det totala rovdjurstrycket för näringarna i länet i planen.

Länsstyrelsen har lagt till i planen att det "i fråga om skador kopplade rennäringen är det dock viktigt att se till det samlade rovdjurstrycket". Det tas även upp som en målsättning att "Minska rovdjursstammarnas täthet i områden som är särskilt skadeutsatta för rennäringen".

- Mittådalens sameby ställer sig frågande till formuleringen "resursmässigt möjligt" i fråga om dokumentation av förekomst av rovdjur och skador orsakade av rovdjur. Samebyn är rädda att det är ett sätt för länsstyrelsen att friskriva sig från att behöva åka ut och dokumentera.

Formuleringen är från Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt. Länsstyrelsen strävar efter att alltid dokumentera förekomst och skador när det krävs, exempelvis i fall med varg. I fråga om björn bedömer länsstyrelsen däremot att det inte krävs eller är resursmässigt möjligt att dokumentera all förekomst och alla skador orsakade av björn.